

1852-2017

„Carte de cetire sau Legendariu românesc pentru întâia clasă a școalelor poporene”, compusă de Samuil Andrievici și apărută la Viena în 1852, împlinește venerabila vârstă de 165 de ani, rămânând încă și azi a sluji cu înțelepciune, aplecare și multă iubire, prin slova scrisă, pe elevul din clasa întâia primară.

Aflată la interferența a două scrieri, cea a alfabetului chirilic și a celui latin, cartea surprinde „dulceața” cuvântului scris, nelăsând loc de neștiință niciuneia dintre componentele stilistice ale textului școlastic.

Având o structură specifică vremii, legendariu cuprinde:

a) trei feluri de materii ce vizează:

- narațiuni din istoria naturală;
- părăciuni (spuneri la alții) morale;
- reguli și învățături despre petrecerea în viața cea de toate zilele;

b) trei părți:

- partea întâi (anotimpuri, plante, animale, insecte, oameni);
- partea a doua (narațiuni morale);
- partea a treia (reguli practice, învățături morale, reguli școlarești și bisericăști, felurite îndeletni-

ciri, paramii poporene și decalog despre păstrarea sănătății); astfel încât cuantumul de cunoștințe transmise școlarului din clasa întâi din acea vreme, să fie complex, ecuația conceptuală a unei asemenea cărți școlastice (manual) evidențiind valoarea educațională, dând girul reușitei.

Cu alte cuvinte „cei șapte ani de acasă” se clădeau într-o asemenea manieră făcând din familie – școală – biserică, triada prin care școlarul de clasa întâi făcea cunoștință, o respecta, o înțelegea și o iubea pe ea, viața, ca evoluție și istorie umană.

Bucuria de avea privilegiu ca o asemenea carte de citire vs legendariu, să o pot răsfoi, înțelege și apoi translitera pentru a fi de învățatură și celor de azi, s-a preschimbat în dorința de a dăruia, dar și așeza la loc de cinste, lângă icoana din casa dinainte, slova scrisă, adresată în primul rând celui ce petrece vremea celor șapte ani, în a desluși comoara cuvintelor, nefiindu-i „devreme vremea”.

Cită și apoi recită, vei înțelege cetitorule de ce o astfel de carte școlastică (manual) trebuie să aibă suflet. Ți-o dăruiesc ca semn de prețuire pentru toți dascălii (învățătorii) ce și-au făcut meșteșug din a crește și educa oameni, blândețea, dragostea, respectul, înțelepciunea, jocul, cântul și iubirea pentru Măria Sa, copilul, fiindu-le crez și înnobilare, căci „omul sfințește locul” , iar ei au știut și știu încă, să fie... apostoli!

Ca semn al cronicarului ce s-a îngrijit de cele de față ca să vadă lumina tiparului, transliterându-le:

Conf. univ. dr. psih. Maria Dorina Pașca